

Arvid Knutz ”Svän Arvid”- Solleröns PR-man och största idealist 1910-2003

Svän Arvid var en enastående och unik person.

Uppväxten

Han föddes 1910 som nummer fyra i en syskonskara av fem bröder. Tillsammans med dessa växte han upp i Bodarna med sin mor Karin. Hon var ensam ansvarig för att ta hand om hem, hushåll och barnen.

Som i så många gårdar var det ont om det mesta, både mat och kläder. Det var en uppväxt under knappa förhållanden och sällan hade man något utöver det allra nödvändigaste.

Karin var en mycket generös och omtänksam person som aldrig klagade över sin situation. Hon hade alltid tid för andra och var en mycket positiv kvinna med mycket energi, kraft och stort hjärta.

Efter Arvids 6-åriga skolgång var det inte mycket annat att välja på än att börja hjälpa till på gården och jobba i skogen. Under andra förhållanden hade Arvid säkert fortsatt sin skolgång då det fanns goda förutsättningar för detta.

Redan i tonåren började han att engagera sig ideellt.

Han var drivkraften och eldsjelen i många av de projekt som idag fortfarande är en del av Sollerön.

Han var min far.

Mor Karin med sönerna, fr.v.: Folke, Arvid, Gustav oich Adolf.

Inget var omöjligt

Arvid hade otroligt många strängar på sin lyra.

Han var en utmärkt organisatör och inspiratör av stora mått med en entusiasm som smittade av sig på andra och därigenom fick saker att hända.

Han hade en stark ideell läggning, var kreativ och hade energi i överflöd vilket var en förutsättning för att klara av allt han företog sig.

Svän Arvid och SIF var synonyma begrepp under många år.

Hans passion var att träffa och umgås med människor; nya och gamla bekanta, skratta, sjunga, berätta historier -ja allt som gjorde att andra människor trivdes och mådde bra. Han prioriterade efter det han gillade att göra, mådde bra av detta vilket också gav honom stor tillfredställelse.

Han var otroligt positiv och inget var omöjligt att genomföra om målet var klart. Nyfikenheten drog in honom i nya projekt hela tiden men han var inte den sortens människa som bara startade upp dessa utan han såg till att de verkligen kom igång och nådde resultat.

Cykelsporten var ett av Arvids främsta intressen. Här är han i sitt esse bland tävlingseyklister och åskådare.

”Affärsmannen”

Drivkraften var aldrig pengar för egen vinning utan laget, klubben eller Sollerön var vad han prioriterade samt att människor skulle trivas. Att guida en buss runt Siljan som gav 50 kronor i ersättning prioriterade han framför en många gånger mer betald arbetsdag i skogen.

Han var en ” mångsysslare inom idealism” som tyckte det var roligt att jobba och stå i - förmodligen därför att folk trivdes med honom.

I slutet av 40-talet startade han en pappershandel på Sollerön ihop med sin kusin Rune Svensson; ”Knutz & Svensson” även kallad ”Linkis”. De drev den ett antal år tillsammans, men Arvids övriga intressen tog över och Rune drev själv butiken vidare.

En vanlig syn på Sollerön under flertalet decennier – Arvid glatt leende på scenen med en nyskriven vistext i handen.

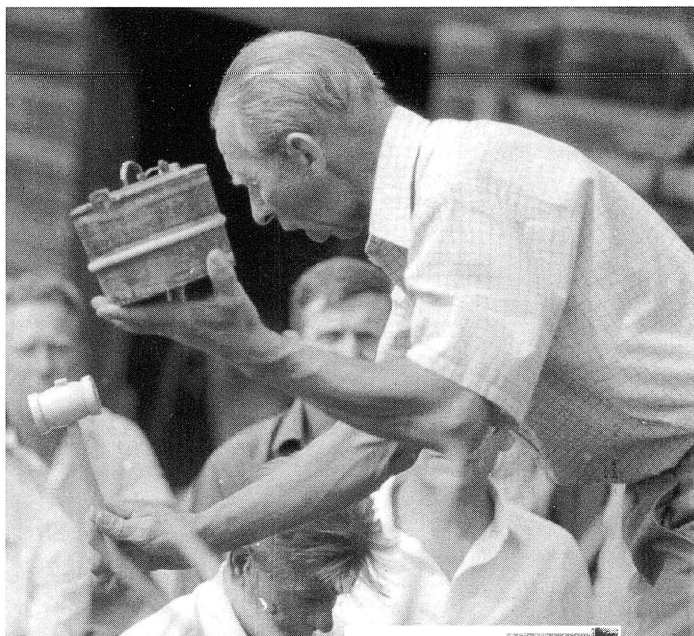
Reso

När Reso bygdesemester drog igång 1953 var det självklart ett uppdrag som Arvid kände sig lockad av att starta upp på Sollerön. Han var mycket stolt över Dalarna och då speciellt Sollerön som han gärna visade upp för gäster från när och fjärran. Han ansvarade för denna verksamhet och gick runt på ön för att ”sälja in” denna nya företeelse till öborna. Man kan föreställa sig att det inte var enkelt alla gånger att förmå stugägarna att hyra ut till ”ukunåt fok” (främmande människor). ”Resokontoret” var hemma i Bodarna och dit ringde alla gäster som ville boka. Arvid tog inte bara hand om bokningarna utan han utformade och utförde även alla utflyktsaktiviteter för gästerna. Det var allt från fåbodutflykter till tävlingar mellan stockholmare och solleröbor i slätter med lie. Även många utländska turister upptäckte Sollerön på detta sätt. När gästerna anlände till ön följde Arvid med dem till stugorna och presenterade dem för värden. Ett intensivt arbete främst under sommaren, men även under jul, sportlov och påsk kom det gäster.

Sollerön var Reso´s mest populära resmål i hela Sverige med flest gäster per år.

Arvid ordnade allehanda aktiviteter för Resogästerna på Sollerön. Här underhåller han vid en utflykt tillsammans med den rikskände dragospelaren Karl-Erik Sandberg och sångaren Nils Hellberg.

Arvid var en flitigt anlitaad auktionist både på Sollerön och näraliggande trakter. Här svingar han klubban vid ett inrop av en träbytta.

Underhållaren

Att sjunga och skriva sångtexter både till revyer och kalas var ett av hans favoritintressen. Han var värd på mer än 100 bröllop på ön! Han skrev bordsvisorna, ledde allsången och såg till att allt fungerade.

I början av 50-talet spelades det revyer för fulla hus på Sollerön. Man var i föreningslokalen och texterna till dessa uppskattade tillställningar skrevs av Dunder Karl Olsson och Arvid.

Det var mycket slagfärdiga texter och publiken kunde aldrig känna sig säker på vem som i år skulle utpekas i texterna men man ville ändå inte stanna hemma utan man var nyfiken på vad som skulle hända just detta året.

När det var festligheter inom Sollerö IF var det alltid Arvid som stod för underhållningen med sång och historieberättande. Han hade ett otroligt minne och det var sällan man hörde samma historia berättas igen.

En gång blev han tillfrågad om han ville följa med till ett födelsedagskalas hos en bekant. Han fick först i bilen reda på vem det gällde. Väl framme hade han redan diktat ihop en sång och blev kvällens underhållare. Han trivdes bra i

denna roll och när "chauffören" ville dra sig hemåt men gästerna ville att Arvid skulle stanna sa Arvid: "Bråttom?- jag har ju hela nästa vecka orörd".

Att vara auktionist var något han ofta anlätades för, om det så gällde kyrkliga arbetskretsen eller ett dödsbo i Gruddbo. En auktion i Mora Noret pågick i över 6 timmar utan paus vilket visar på hans energi och uthållighet.

ibland när jag var 8-12 år fick jag följa med och sjunga på scenen då engagemanget även innefattade underhållning. Jag tyckte det var både spännande och roligt. Pappa tvivlade aldrig på om jag skulle klara uppdraget eller ej utan gav mig fullt ansvar vilket säkert påverkade min egen självkänsla positivt.

Genom någon av alla sina bekanta lärde han sig konsten att grilla lamm. Detta var något helt nytt på Sollerön och han anlätades flitigt både för privata fester och allmänna tillställningar. Hans marinad var baserad på ett mycket speciellt recept och grillningen var ett heldags projekt som alltid uppskattades.

Arvid agerade flitigt på revyscenerna. Han skrev såväl sketcher som vistexter som lockade publiken till munterhet i sprängfyllda lokaler. Här tillsammans med Vibergs Lasse och Milå Elsa i en visa som häcklade lantmätaren i det pågående laga skiftet.

Fiske på Siljan lockade både till nytta och rekreation. Hilde och Arvid fångade många fina aborrar i näten.

Kärleken

Många trodde säkert att Arvid skulle förbli den evige ungarlen men där fick man en stor överraskning.

Som Reso-värd hade han många stugor som skulle hyras ut under sommaren och det kom gäster från hela Sverige. Sommaren 1955 kom det så två damer från Uppsala som av någon förunderlig anledning (ödet?) hade blivit rekommenderade att åka till Dalarna och speciellt till Sollerön. Det var Hilde och Elfride från Tyskland som jobbade som hemhjälp i Uppsala. De bodde i bagarstugan hos Salas Gustav. Naturligtvis var de med på alla utflykter som Reso ordnade och vem var reseledare, underhållare etc. där om inte Arvid! Hilde, som alltid haft en förkärlek för Norden åkte tillbaka till Uppsala, men det var till Sollerön hon snart skulle återvända permanent. I september 1956, när Arvid var 46 år, var det så bröllop med 200 gäster från både Tyskland och Sverige. På ett brev från Tyskland stod det : ”Brudparet Arvid Knutz, Schweden” och det kom fram!

Arvid hade fått en ny, internationell familj med vilka det knöts nya vänskapsband över gränserna.

1957 föddes jag och 1964 min bror Andreas.

Idrotten

Han var mycket intresserad av idrott och djupt engagerad i Sollerö IF.

- Gesundaberget

I slutet av 30-talet tog han tillsammans med läraren John Persson och Axel Israelsson initiativet till att anlägga en slalombacke på Gesundaberget. De kontaktade sakkunniga inom området och satte igång projektet. Ett problem var att marken hade så många delägare. Tanken var att dessa skulle skriva över nyttjanderätten till Sollerö IF. Man stod utanför kyrkan, besökte lasarettet och gårdarna för att få dessa underskrifter. Ett intensivt arbete som lyckades bra och idag har vi en fin slalombacke.

- Solleröloppet

Han var med och startade Solleröloppet 1934 och var dess tävlingledare under 47 år. Han skötte allt från att ta emot anmälningar hemma hos oss per telefon och brev till att förrätta prisutdelningen. Skulle det tiggas priser till Solleröloppet bland industrierna i Mora behövde Arvid bara visa sig på deras kontor så var saken klar. De kallade honom "Solleröns störste tiggare" men han åtnjöt en stor respekt för sitt ideella arbete och fick alltid med sig fina priser hem till tävlingen.

I slutet på 60-talet började ekonomin försvagas för SIF. Arvid hade fått en idé att anordna ett cykelmotionslopp runt Siljan som skulle ge idrottsföreningen

Solleröns kyrkbåt Jugen Jon med Arvid som styrman vann många roddtävlingar på 50- och 60 -talen. Här styr Arvid Jugen Jon till seger under bron i Leksand.

Äntligen klart med byggnationerna på Gesundaberget och Arvid med Katarina i knäet kan ta linbanan upp på toppen.

ett välbehövligt ekonomiskt tillskott. När Arvid tänkte på en idé var det till 100% - det fanns inga andra alternativ än att komma i mål. Han kände pressen och kontaktade Falu Kuriren för att undersöka om de kunde sponsra loppet. De var intresserade och hela projektet var i princip klart när det presenterades för styrelsen i SIF.

Först var det en hel del tveksamheter till denna helt nya tanke och idé, men sedan när man förstod och kunde se de ekonomiska fördelarna blev man positiv. Arvid fick ofta igenom sina förslag då han var otroligt duktig att dela med sig av sin egen iver och övertygelse. Man visste att man kunde lita på honom långsiktigt.

Intäkterna från motionsloppet blev mycket viktiga för hela SIF-s framtida verksamhet.

Han var även med i styrelsen för Dalarnas Cykelförbund i över 10 år och fick Dalarnas idrottsförbunds förtjänststecken i guld.

Otaliga var de Vasalopp han jobbade på som funktionär för att få ersättning till Sollerö IF.

Styrman för kyrkbåten Jugen Jon var han under många år och de hade flera framgångsrika tävlingar, bl.a. vann de rodden i Leksand ett antal gånger.

Han hade en hel del andra uppdrag som bl.a representant för Alfa Lavals mjölkmaskins produkter, ombud för tidningen Dalabygden samt satt med i styrelsen för Resos dalasektion.

Hemma hos oss

Vi växte upp i ett hem där det alltid var många besök. Folk som hörde av sig, både från Sverige och utlandet. Det var alltid liv och rörelse och något på gång.

Hemma var vi alla engagerade i hans projekt och telefonen gick varm. Vi fick ta hand om förfrågningar inom alla de områden pappa var engagerad i. Detta var mycket spännande och lärorikt för oss barn - att vara delaktig och ta eget ansvar för han litade helt på oss.

Det kunde gälla allt från att se om någon Reso-stuga var ledig till att ta emot en anmälan till Solleröloppet.

Han involverade oss på ett positivt sätt och man kände också en egen tillfredsställelse av att bidra med sitt arbete.

Alla hans engagemang var på ideell basis så för att försörja familjen jobbade han i skogen för Korsnäsbolaget. Vi hade också djur hemma på gården som drygade ut kassan.

Ibland när han kom hem från sina auktioner kunde han inte prata för han var så hes efter att ha skrikit i många timmar då mikrofon aldrig användes.

Jag kommer inte ihåg att han var med på någon skolavslutning för då var det full aktivitet inför Solleröloppet. Efter loppet var han ofta så trött så någon majstångsresning såg han sällan.

Även sedan han slutade med Solleröloppet var det ofta cyklisterna på besök hemma hos oss i Bodarna. Jag kommer speciellt ihåg bröderna Fåglum som var på semester i Dalarna och tog vägen förbi Sollerön för att hälsa på.

Även på julklapparna var det många kluriga verser som lästes upp. Han kunde snabbt och fyndigt få ihop rim om vilken present som helst. Det sägs att även hans far Lois Larsson var en mycket duktig diktare.

Alla visste vem han var, så när man sa att man var Arvid Knutz barn så var man redan känd och välkommen.

Han var en mycket utåtriktad person som lätt fick nya kontakter och en välkänd PR-personlighet även utanför Sollerön med ett stort kontaktnät av vänner och bekanta. Att han var osjälvisk och generös bidrog säkert också till detta.

Han försökte alltid hjälpa oss barn på sitt sätt. När jag flyttade till en rivningslägenhet i Göteborg som behövdes målas om, fick jag hjälp med färgen genom en av pappas många bekanta. Han drog sig aldrig för att hjälpa till.

Vi hade aldrig någon bil hemma hos oss så vi cyklade vart vi än skulle. Det var bara ett annat sätt att ta sig fram på. Han hade visserligen tagit körkort på 50-talet men det stannade vid det. Att vara "bil-lös" var aldrig något problem utan man lärde sig att planera efter detta och motionen fick man gratis.

Han klagade aldrig över att han inte hade tid eller att han hade för mycket att göra. Ordet stress fanns säkert inte då, men hans liv var väldigt uppbokat men med sådant han tyckte om att göra.

Han hade en otroligt positiv inställning till livet och till människor vilket var en naturlig del av vår uppväxt som jag är mycket tacksam över.

Idén med motionsloppet Siljan Runt blev en succé. Arvid kan som 82-åring glädja sig åt framgången tillsammans med motionären Ragnar Larsson.

Pensionären Arvid

Jag kommer inte ihåg att pappa någonsin blev pensionär utan det var bara att vissa projekt byttes ut mot andra. Han var hela tiden lika fullt sysselsatt.

Sedan barndomen hade han tyckt mycket om att fiska och då främst att lägga nät. Vi var ofta ute och fiskade tillsammans .

När han blev pensionär och hade lite mer tid, lärde han sig själv att göra nät. Han blev duktig på nätbindning och höll många kurser i detta speciella hantverk både på Sollerön och i Mora.

Som pensionär fortsatte han att engagera sig och då bl.a som ordförande inom Sollerö pensionärsförening.

När han vid 90-års ålder ramlade en gång och fick lov att åka in till lasarettet i Mora, som han aldrig tidigare besökt, uttryckte han på vägen hem ” eta va intressant”(detta var intressant). Nyfikenheten fanns kvar livet ut.

Ser man tillbaka på hans liv och allt vad han åstadkom måste man säga att han var unik för sin tid - och även för vår tid.

” Han vill alltid att folk skall vara glada och kan han muntra upp den grå vardagen en smula så har han nått sitt mål. Det skulle nog finnas fler människor av typen Arvid Knutz ”

(Dala Demokraten 8/10, 1958)

Katarina Knutz